

NACIONALINIŲ KVALIFIKACIJŲ KOORDINAVIMO PUNKTŲ (NCP) VEIKLA
LT_EQF NCP 2012-13 darbo programa (angl. „LT_EQF NCP 2012-13 Work Programme“)

NAUJIENLAIŠKIS Nr. 1/2014

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (KPMPC)

– pagalbą švietimo teikėjui, mokytojui, mokiniui teikianti švietimo įstaiga, įgyvendinanti valstybinę Lietuvos profesinio mokymo sistemos plėtros politiką. KPMPC vykdo Nacionalinio kvalifikacijų koordinavimo punkto veiklas (toliau – NCP) Lietuvoje pagal projekto „Nacionalinio koordinavimo punkto veiklos, įgyvendinant Europos kvalifikacijų sandarą – EQF-NCP“ programą. NCP uždaviniai: nustatyti, kuriuos Europos kvalifikacijų sąrangos (toliau – EKS) lygmenis atitinka nacionalinės kvalifikacijų sistemos kvalifikacijų lygmenys; užtikrinti, kad nacionalinių kvalifikacijų lygmenų susiejimo su Europos kvalifikacijų sandara būdai būtų skaidrūs; informuoti, kaip vykdomas nacionalinių kvalifikacijų sistemų susiejimas su Europos kvalifikacijų sandara; remti aktyvų visų suinteresuotų šalių (švietimo įstaigų, socialinių partnerių, darbdavių ir kt.) dalyvavimą šiame procese.

Siekiant informuoti ir į įgyvendinimo procesą įtraukti švietimo sistemos atstovus, socialinius partnerius bei kitus suinteresuotus asmenis bei skatinti juos aktyviai dalyvauti Lietuvos kvalifikacijų sandaros plėtotės procese minėto projekto rėmuose 2013-2014 m. buvo organizuojami švietimo renginiai ir susitikimai su visų švietimo sektorių ir darbdavių atstovais bei rengiami informaciniai leidiniai kvalifikacijų klausimais. Visos veiklos vykdytos įgyvendinant KPMPC projekto LT_EQF NCP 2012-13 darbo programą (angl. „LT_EQF NCP 2012-13 Work Programme“). Projektas finansuotas Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.

2013-2014 m. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, bendradarbiaujant su Švietimo ir mokslo ministerija bei Švietimo mainų paramos fondu organizavo šiuos renginius švietimo klausimais:

- tarptautinę konferenciją „Kvalifikacijų sandara ir kreditai profesinio mokymo lankstumui ir tarptautiškumui“ (bendradarbiaujant su Švietimo mainų paramos fondu);
- nacionalinę konferenciją „Lietuvos kvalifikacijų sandaros įgyvendinimas ir pameistrystės plėtros galimybės“;
- 17 konsultacinių seminarų sektorialių profesinių komitetų (SPK) atstovams;
- tarptautinį seminarą-diskusiją „Penkto lygio kvalifikacijos Lietuvoje: Europos šalių patirtis ir ateities perspektyvos“;
- seminarą „Bendrojo ugdymo programų mokymosi rezultatai Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų kontekste“.

Renginių metu buvo siekiama informuoti švietimo sistemos atstovus, socialinius partnerius bei kitus suinteresuotus asmenis apie įvykdytas ir vykdomas KPMPC ir NCP veiklas Lietuvoje, siekiant įgyvendinti Lietuvos kvalifikacijų sandarą; pristatyti parengtas rekomendacijas dėl kriterijų ir procedūrų priskiriant kvalifikacijas Lietuvos kvalifikacijų sandarų lygiams, užtikrinant kvalifikacijų kokybę; apsiekti nuomonėmis dėl švietimo institucijų ir socialinių partnerių atsakomybės įtraukiant kvalifikacijas į Lietuvos kvalifikacijų sandarą; aptarti galimybes ir būdus dėl aktyvaus švietimo sistemos atstovų, socialinių partnerių bei kitų suinteresuotų asmenų dalyvavimo Lietuvos kvalifikacijų sandaros plėtotės procese.

Išsamiau apie renginius

2013 m. gegužės 23 d. KPMPC kartu su Švietimo mainų paramos fondu organizavo konferenciją „Kvalifikacijų sandara ir kreditai profesinio mokymo lankstumui ir tarptautiškumui“. Konferencijos metu aptartas Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) įgyvendinimas ir jo reikšmė profesiniam mokymui, pristatyta Europos profesinio mokymo kreditų sistemos (ECVET) koncepcija ir įgyvendinimas, Europos šalių patirtis (ECVET ekspertas M. Rob van Wezel), Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) aukštajame moksle diegimo patirtis Lietuvoje. Kalbėta apie modulinio mokymo ir kreditų sistemos diegimo galimybes žvelgiant iš mokyklos pozicijos, pasidalinta gerąja partnerysčių su užsienio institucijomis patirtimi.

2014 balandžio 23 d. Vilniuje vykusioje nacionalinėje konferencijoje švietimo klausimais „Lietuvos kvalifikacijų sandaros įgyvendinimas ir pameistrystės plėtros galimybės“ aptartos LTKS įgyvendinimo ir LTKS susiejimo su EKS naujienos, pristatytos įvykdytos ir vykdomos KPMPC ir NCP veiklos, siekiant įgyvendinti LTKS, Europos Komisijos ir jos agentūrų veikla ir naujai darbai kvalifikacijų klausimais bei tarptautinė praktika įgyvendinant kvalifikacijų sandaras. Dėl pastaruoju metu išaugusio dėmesio pameistrystės sistemai, viena iš renginio temų – pameistrystės organizavimo galimybės Lietuvoje ir esama patirtis. Konferencijoje susirinkę Švietimo ir mokslo ministerijos, šalies profesinių mokyklų, verslo, visuomeninių organizacijų atstovai, svečiai iš užsienio taip pat kalbėjo apie verslo ir profesinio mokymo bendradarbiavimo stiprinimą, profesinio mokymo kokybės ir kompetencijų vertinimą.

Programos „Kurk Lietuvai“ atstovai pristatė sukurtą pameistrystės finansavimo modelį, kuris parodytų kaip efektyviai paskirstyti finansinę pameistrystės būdų rengiamo mokinio našta tarp valstybės, profesinių mokyklų ir verslo subjektų ir teigė, kad tokio modelio taikymas prisidėtų prie Lietuvos darbo rinkos konkurencingumo gerinimo, sumažinus atskirtį tarp profesinio mokymo ir darbo rinkos būtų sukurta naujų darbo vietų. Diskutuota apie pameistrystės ir praktinio mokymo sėkmę ES šalyse.

2014 m. balandžio 29 d., 2014 m. gegužės 6 d., 2014 m. gegužės 8 d. KPMPC organizavo sektorinių profesinių komitetų (SPK) konsultacinius seminarus. Seminarų metu SPK nariai buvo supažindinami su kvalifikacijų sandaros ir kvalifikacijų sistemos plėtros naujovėmis, rengiamais profesiniais standartais ir modulinėmis profesinio mokymo programomis.

SPK – kolegiali, bendradarbiavimo pagrindu sudaryta patariamoji institucija, koordinuojanti kvalifikacijų klausimus konkrečiame ūkio sektoriuje. Šiuo metu prie KPMPC veikia 17 SPK. Tarp numatytų SPK funkcijų – kvalifikacijų atitikties konkrečiaus sektoriaus poreikiams užtikrinimas, prioritetų profesiniams standartams sektoriuje rengti nustatymas, pritarimas profesiniam standartui ar profesinio rengimo standartui ir kt.

2014 m. gegužės 20 d. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (toliau – KPMPC) kartu su Švietimo ir mokslo ministerija organizavo seminarą-diskusiją „Penkto lygio kvalifikacijos Lietuvoje: Europos šalių patirtis ir ateities perspektyvos“. Seminare dalyvavo visų švietimo sektorių, Švietimo ir mokslo ministerijos, Ūkio ministerijos, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro atstovai bei ekspertas iš užsienio. Seminarą pradėję Švietimo ir mokslo ministerijos ir Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro vadovai akcentavo šio renginio aktualumą Lietuvos kvalifikacijų sandaros kontekste. Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Vidmantas Tūtlys pristatė esamą šalies situaciją įgyvendinant kvalifikacijų sandarą ir pabrėžė 5 lygio kvalifikacijų reikalingumą darbo rinkoje: „vidurinės grandies“ specialistai ir vadovai (meistrai, technikai, vadovų asistentai) yra reikalingi pramonės ir paslaugų sektorių įmonėms, viešojo sektoriaus organizacijoms. Pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaroje naudojamus kvalifikacijų priskyrimo lygmenims kriterijus – veiklos sudėtingumą, atlikėjo savarankiškumą ir veiklos kintamumą – 5 lygio kvalifikaciją atitiktų veikla, pasižyminti kompleksišku veiklos uždavinių derinimu skirtingose veiklos srityse, apimanti žemesnės kvalifikacijos darbuotojų kompetencijų vertinimą ir mokymą bei reikalaujanti derinti išsamias veiklos srities žinias su bendrosiomis žiniomis, sprendžiant įvairias specializuotas veiklos užduotis keliose skirtingose veiklos srityse.

Seminare viešėjęs tarptautinis ekspertas dr. Simon Broek, vyresnysis konsultantas, vadovaujantis Ockham IPS partneris, kalbėjo apie Europos Sąjungos tendencijas 5 lygio kvalifikacijų klausimu ir pristatė Europos profesinio mokymo plėtros centro (Cedefop) studiją „5 lygio kvalifikacijos: profesinis tobulėjimas arba perėjimas į aukštąjį mokslą“ (angl. *„Qualifications at level 5: progressing in a career or to higher education“*). Ekspertas akcentavo, jog įvairių Europos šalių situacija pakankamai skirtinga – Prancūzijoje ar Austrijoje 5 lygio kvalifikacijos vaidina svarbų vaidmenį, Britanijoje, Liuksemburge ar Danijoje – mažesnį. Tuo tarpu Lietuvoje 5 lygiui priskiriamų kvalifikacijų visai nėra. Stebimas 5 lygio kvalifikacijų pobūdis ir funkcijos taip pat skirtingi – vienur egzistuoja tik tiesiogiai į darbo rinką orientuotos kvalifikacijos, kitur siekiama perėjimo į aukštąjį mokslą. Pasak eksperto, 5 lygio kvalifikacijų sėkmė – jų pagrindimas mokymosi rezultatais, galimybė derinti darbo ir mokymosi procesus bei lankstus perėjimas į aukštąjį mokslą. Seminaro dalyviai aktyviai diskutavo dėl 5 lygio kvalifikacijų reikalingumo, tokių kvalifikacijų teikimo galimybių Lietuvoje, švietimo ir mokymo institucijų atsakomybių. Išreikštos nuomonės, jog pirmiausia reikėtų aptarti ir priimti sprendimus dėl šio lygmens kvalifikacijų turinio, sudėtingumo, mokymo bazės, ir tik po to spręsti, kokios institucijos turėtų vykdyti programas. Švietimo ir mokymo institucijų atstovai manė, jog programų 5 lygio kvalifikacijoms teikti vykdymas turėtų būti jungtinė profesinio mokymo teikėjų, kolegijų ir universitetų atsakomybė. Tačiau pabrėžta, jog labai svarbus nuolatinis dialogas su darbo pasauliu.

2014 m. gegužės 22 d. kartu su Švietimo ir mokslo ministerija organizuotame seminare „Bendrojo ugdymo programų mokymosi rezultatai Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų kontekste“ pirmą kartą bendrojo ugdymo atstovams viešai pristatyti šiuo metu rengiami pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašų projektas. Dokumente siekiama apibrėžti bendrojo ugdymo programas baigus įgyjamus bendruosius mokymosi rezultatus, kurie atitiktų LTKS nuostatas ir kvalifikacijų lygių aprašus. Seminaro dalyviams pristatytos LTKS ir EKS pamatinės dėjos, jų taikymo bendrajame ugdyme galimybės

ir nauda. Pažymėta, kad daugelyje užsienio šalių bendrojo ugdymo programas įgyjamos kvalifikacijos (pavyzdžiui, brandos atestatas) įtrauktos į nacionalines kvalifikacijų sistemas, o susijusiuose dokumentuose nurodomas nacionalinės kvalifikacijų sandaros lygis. Tačiau, kaip ir sutarta tarp Europos šalių, tokiu atveju turi būti aiškūs ugdymo programas baigus įgyjami mokymo rezultatai ir jie turi atitikti kvalifikacijų lygių aprašų logiką (žinios, gebėjimai, kompetentingumas). Daugelis seminaro dalyvių šią informaciją girdėjo pirmą kartą. Grupėse diskutuota kaip galėtų būti aprašyti mokymosi rezultatai, baigus pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą, ar tikslinga aprašyti mokymosi rezultatus baigus pagrindinio ugdymo programos I dalį (8 klasė), kaip galėtų būti aprašyti mokymosi rezultatai, baigus individualizuotas ir socialinių įgūdžių programas.

Informaciniai leidiniai

Remiantis kitų šalių patirtimi ir Lietuvoje teikiamų mokymo ir studijų programų analize, Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos kvalifikacijų sandaros aprašu ir šių sandarų susiejimo ataskaita, parengta Studija dėl kvalifikacijų priskyrimo Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygiams; ši studija bus netrukus patalpinta KPMPC svetainėje, ja galės naudotis mokymo ir studijų programų rengėjai bei kompetencijų vertintojai.

Taip pat parengtas ir išleistas vadovas apie Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandaras (trumpasis vadovo variantas patalpintas KPMPC svetainėje).

Šiuo metu yra peržiūrima Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimo su Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara ir Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara ataskaita. Įsipareigota susiejimo ataskaitą atnaujinti iki 2014 m. pabaigos.

Planuojamos NCP veiklos

2014 m. antrą pusmetį pagrindinį dėmesį numatoma skirti aukštojo mokslo kvalifikacijų įtraukimo į LTKS ir lygių nurodymo aukštojo mokslo baigimo dokumentuose klausimams ir susijusios metodinės medžiagos rengimui. Taip pat vyks tikslinės apskrito stalo diskusijos su socialiniais partneriais bei kompetencijų vertinimo įstaigomis.